

Heart of Darkness: David and the Plishtim

1. Shmuel I, 21:11-16

יא וַיָּקָם דָּוִד, וַיִּבְרַח בַּיּוֹם-הַהוּא מִפְּנֵי שָׂאִיל; וַיָּבֹא, אֶל-אָכִישׁ מֶלֶךְ גַּת.	11 And David arose, and fled that day for fear of Saul, and went to Achish the king of Gath.
יב וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי אָכִישׁ, אֵלָיו, הֲלוֹא-זֶה דָּוִד, מֶלֶךְ הָאָרֶץ; הֲלוֹא לָזֶה, יַעֲנוּ בַמַּחֲלוֹת לֵאמֹר, הֲכִה שָׂאִיל בְּאַלְפּוֹ, וְדָוִד בְּרִבְבֹתָו.	12 And the servants of Achish said unto him: 'Is not this David the king of the land? Did they not sing one to another of him in dances, saying: Saul hath slain his thousands, and David his ten thousands?'
יג וַיִּשֶׂם דָּוִד אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בְּלִבּוֹ; וַיֵּרָא מְאֹד, מִפְּנֵי אָכִישׁ מֶלֶךְ-גַּת.	13 And David laid up these words in his heart, and was sore afraid of Achish the king of Gath.
יד וַיִּשְׁנֶן אֶת-טַעֲמוֹ בְּעֵינָיִהֶם, וַיִּתְהַלֵּל בְּיָדָם; וַיִּתְּנוּ עַל-דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר, וַיּוֹרֵד רִירוֹ אֶל-זִקְנוֹ.	14 And he changed his demeanor before them, and feigned himself mad in their hands, and scrabbled on the doors of the gate, and let his spittle fall down upon his beard.
טו וַיֹּאמֶר אָכִישׁ, אֶל-עֲבָדָיו: הִנֵּה תִרְאוּ אִישׁ מְשֻׁתְּגָע, לָמָּה תָּבִיאוּ אֹתוֹ אֵלָי.	15 Then said Achish unto his servants: 'Lo, when ye see a man that is mad, wherefore do ye bring him to me?'
טז הֲסָר מְשֻׁתְּגָעִים, אָנֹכִי, כִּי-הֵבֵאתֶם אֶת-זֶה, לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלַי; הֲזֶה, לָבוֹא אֶל-בֵּיתִי.	16 Do I lack madmen, that ye have brought this fellow to play the madman in my presence? shall this fellow come into my house?'

2. Rabbi Amnon Bazak, www.etzion.org.il/en/tanakh/neviim/sefer-shmuel-aleph/chapter-21-david-nov

The fact that David takes Golyat's sword is symbolic. It was David himself who stood before this sword and said: "And that all this assembly may know that the Lord saves not with sword and spear; for the battle is the Lord's" (17:47). And now, David endangers Achimelech in order to obtain that sword. This point summarizes the entire incident: David chooses a sword as a superficial instrument, rather than following the dictates of the Torah and ethics... By taking Golyat's sword, David expresses his trust in its power to save him, ignoring the fact that he had knowingly deceived Achimelech and put his life in danger. Thus, David loses the moral superiority over Shaul that he had acquired when he placed his trust in God during his confrontation with Golyat. Now, it is precisely David's victory over Golyat that causes him to stumble and puts his life in peril.

3. Shmuel I, 22:1,3

א וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם, וַיִּמְלֹט אֶל-מְעַרַת עֲדָלָם; וַיִּשְׁמְעוּ אַחֲיוֹ וְכָל-בֵּית אָבִיו, וַיֵּרְדוּ אֵלָיו שָׁמָּה.	1 David therefore departed thence, and escaped to the cave of Adullam; and when his brethren and all his father's house heard it, they went down thither to him.
ג וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם, מִצְפֵּה מוֹאָב; וַיֹּאמֶר אֶל-מֶלֶךְ מוֹאָב, יֵצֵא-נָא אָבִי וְאִמִּי אֲתָכֶם, עַד אֲשֶׁר אֲדַע, מַה-יַּעֲשֶׂה-לִּי אֱלֹהִים.	3 And David went thence to Mizpeh of Moab; and he said unto the king of Moab: 'Let my father and my mother, I pray thee, come forth, and be with you, till I know what God will do for me.'
ד וַיִּנְחֶם, אֶת-פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹאָב; וַיִּשְׁבוּ עִמּוֹ, כָּל-יְמֵי הַיּוֹם-הַהוּא בְּמִצְדָה.	4 And he brought them before the king of Moab; and they dwelt with him all the while that David was in the stronghold.

4. Shmuel II, 8:2

ב וַיִּךְ אֶת-מוֹאָב, וַיִּמְדְּדֵם בַּחֶבֶל הַשָּׁכָב אוֹתָם אַרְצָה, וַיִּמְדְּד שְׁנַי-חֲבָלִים לְהַמִּית, וּמְלֵא חֶבֶל לְחַיּוֹת; וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד, לְעַבְדִּים נִשְׂאֵי מִנְחָה.	2 And he smote Moab, and measured them with the line, making them to lie down on the ground; and he measured two lines to put to death, and one full line to keep alive. And the Moabites became servants to David, and brought presents.
--	--

5. Bamidbar Rabba 14:1

שְׁבַשְׁעָה שְׁבַרַח דָּוִד מִפְּנֵי שְׂאוּל הוֹלִיךְ אָבִיו וְאִמּוֹ אֶל מְלֶךְ מוֹאָב, כִּי הָיָה גֵרָא מִפְּנֵי שְׂאוּל, וְהָיָה בּוֹטֵחַ בְּהֵם לְפִי שְׁהָיָה מְרוֹת הַמוֹאֲבִיָּה, הִדָּא הוּא דְכַתְיִב (שְׂמוּאֵל א כב, ג): וַיִּלְךְ דָּוִד מִשָּׁם מִצְפָּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל מְלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא נָא אָבִי וְאִמִּי אֶתְכֶם עַד אֲשֶׁר אֲדַע מָה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים. וְאֹמֵר (שְׂמוּאֵל א כב, ד): וַיִּנְחַם אֶת פְּנֵי מְלֶךְ מוֹאָב וַיִּשְׁבּוּ עִמּוֹ כָּל יְמֵי הַיּוֹת דָּוִד בְּמִצּוּדָה... שְׁהָרְגָם מְלֶךְ מוֹאָב וְלֹא נִמְלֹט מֵהֶם אֶלָּא אַח אֶחָד לְדָוִד שְׁבַרַח אֶצֶל נְחֹשׁ מְלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן, וְשָׁלַח מְלֶךְ מוֹאָב אַחֲרָיו וְלֹא רָצָה לְתַנּוּ, וְהוּא הִחְסִד שְׁעָשָׂה נְחֹשׁ עִם דָּוִד, וּלְפִיכָךְ נִתְגַּרְהָ עִם הַמוֹאֲבִים, הִדָּא הוּא דְכַתְיִב (שְׂמוּאֵל ב ח, ב): וַיָּךְ אֶת מוֹאָב וַיִּמְדְּדֵם בְּחַבְלֵי הַשֶּׁבֶב אוֹתָם אֶרְצָה וַיִּמְדְּדֵם שְׁנֵי חֲבָלִים לְהִמִּית וּמְלֵא הַחֲבֵל לְהַחִיּוֹת וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לְעַבְדִּים נְשָׂאֵי מִנְחָה.

For the king of Moav killed them, and nobody escaped except for one brother of David, who ran away to Nachash king of Amon, and the king of Moav sent after him and he did not agree to turn him over. This is the kindness that Nachash did for David. And therefore he fought against the Moavites. This is what is written: "And he smote Moav, and measured them with a line...."

6. Shmuel I, 22:19-23

יט וְאֵת נֹב עִיר-הַכֹּהֲנִים, הִכָּה לְפִי-חֶרֶב, מֵאִישׁ וְעַד-אִשָּׁה, מֵעוֹלָל וְעַד-יוֹנֵק; וְשׂוֹר וְחִמּוֹר וְשָׂה, לְפִי-חֶרֶב.

19 And Nob, the city of the priests, smote he with the edge of the sword, both men and women, children and sucklings, and oxen and asses and sheep, with the edge of the sword.

כ וַיִּמְלֹט בֶּן-אֲחִימֶלֶךְ בֶּן-אֲחִיטוּב, וַשְׂמוֹ, אֲבִיחָתָר; וַיִּבְרַח, אַחֲרֵי דָוִד.

20 And one of the sons of Ahimelech the son of Ahitub, named Abiathar, escaped, and fled after David.

כא וַיַּגֵּד אֲבִיחָתָר, לְדָוִד: כִּי הָרַג שְׂאוּל, אֶת כֹּהֲנֵי יְהוָה.

21 And Abiathar told David that Saul had slain the LORD'S priests.

כב וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֲבִיחָתָר, יַדְעֵתִי בַיּוֹם הַהוּא כִּי-שָׁם דוּיָג (דוּאָג) הָאֲדָמִי, כִּי-הִגִּיד גִּיד, לְשְׂאוּל: **אֲנֹכִי סַבְתִּי, בְּכָל-נַפְשׁ בֵּית אָבִיךָ.**

22 And David said unto Abiathar: 'I knew on that day, when Doeg the Edomite was there, that he would surely tell Saul; I have brought about the death of all the persons of thy father's house.'

כג שְׁבָה אִתִּי אֶל-תִּירָא, כִּי אֲשֶׁר-יִבְקֹשׂ אֶת-נַפְשִׁי יִבְקֹשׂ אֶת-נַפְשְׁךָ: כִּי-מִשְׁמֶרֶת אֶתָּה, עִמָּדִי.

23 Abide thou with me, fear not; for he that seeks my life seeks thy life; for with me thou shalt be in safeguard.'

7. Malbim, Shmuel I, 22:22

ידעתי רצה לומר אני סבה למיתתם, ואני קצת מזיד אחר שידעתי ביום ההוא כי דואג יגיד לשאול ואם כן אנכי סבותי מיתתם ואני צריך כפרה, וכמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה א"ל הקב"ה על ידך נהרג נוב עיר הכהנים:

8. Tehillim 34:1-2

א לְדָוִד- בְּשָׁנוֹתָו אֶת-טַעֲמוֹ, לְפָנַי אֲבִימֶלֶךְ; וַיִּגְרָשְׁהוּ, וַיִּלְךְ.

1 [A Psalm] of David; when he changed his demeanour before Abimelech, who drove him away, and he departed.

ב אֲבָרְכָה אֶת-יְהוָה בְּכָל-עֵת; תְּמִיד, תִּהְלֶתוּ בְּפִי.

2 I will bless the LORD at all times; His praise shall continually be in my mouth.

9. Rashi, Tehillim 34:1-2

לפני אבימלך. כך כל מלכי פלשתים נקראים וכל מלכי מצרים פרעה ואע"פ ששמו אכיש קורין לו אבימלך, ומדרש אגדה שהיה צדיק כאבימלך (שנכתב בתורה אצל שרה) שלא רצה להרגו ואנשיו אומרים לו (שם) הלא זה דוד מלך הארץ כדאיתא במדרש תהלים:

10. Midrash Tehillim 34:1

אמר דוד לפני הקב"ה כל מה שעשית יפה והחכמה יפה מן הכל. וכן הוא אומר (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית. כל מה שעשית יפה עשית. אבל השטות שבראת מה הנאה יש לפניך. כשאדם מהלך בשוק ומקרע את בגדיו והתינוקות רצין אחריו והעם משחקין ממנו זה נאה לפניך. אמר לו הקב"ה דוד על השטות אתה קורא תגר חייך שתצטרך לו.

דבר אחר אמר לו הקדוש ברוך הוא דוד על השטות אתה קורא תגר חייך שתצטער ותתפלל עליה עד שאתננה לך. לא עשה מעט עד שהלך דוד אצל אכיש שנאמר (שמואל-א כא יא) ויקם דוד ויברח מפני שאול. אמר לו הקב"ה דוד אצל אכיש אתה הולך אתמול הרגת גלית ואחיו של גלית שומר ראשו של אכיש הוא ועדין לא נסתפג דמו ואתה הולך אצלו וחרבו בידך. כיון שראו אותו אמרו הרי אגיסו בא ברגליו. אמרו לו הרי דוד שהרג אחיך. באו אצל אכיש אמרו לו נהרוג למי שהרג את אחינו.

התחיל דוד מבקש ומתפלל ואומר רבוננו של עולם ענני בשעה הזו. אמר לו הקדוש ברוך הוא מה את מבקש. אמר לו מאותו השטות שבראת שקראתי עליך תגר. אמר לו ולא אמרתי לך (משלי יג יג) בז לדבר יחבל לו. הואיל וכן הוא אני נותנו לך. לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך.

עשה עצמו כשוטה ומשנה עצמו והיה כותב על הדלתות אכיש מלך גת חייב לי מאה רבוא ואשתו חמשים. ובתו של אכיש היתה היא ואמה שוטות. והיו צועקות שתיהן ומשטות מפנים ודוד היה צועק ומשטה בחוץ. אמר להם אכיש וכי יודעים אתם בי שחסר משוגעים אני. באותה השעה שמח דוד שיצא לו השטות ומתוך אותה השמחה עשה לו השירה הזאת. אמר לו הקב"ה דוד טובה היא השטות. הדא הוא דכתיב אברכה את ה' בכל עת. וכן הוא אומר את הכל עשה יפה בעתו. וכן את מוצא בתחלת בראשית (בראשית א לא) וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד:

11. Rav Kook, Olat Reiyah, 2:61

מזמור שיר צריך להאמר על מפלאות תמים דעים, שאנו רואים שנעשות לפעמים גם ע"י דברים שהם ממש לגמרי היפוך השכל והיפוך ההגיון. וע"ז אמר הכתוב: לו עצה ותושיה, לו שוגג ומשגה. ומזה אנו באים להכרה גם ביחש להערכים של טוב ושל רע, שאי אפשר כלל לומר במובן החלטי, שמה שאנו מכירים לטוב הוא טוב, וההיפוך שלו הוא רע...

אין הפרש כלל בין אלה הענינים, שאנחנו נוכל לקראת אותם טוב, ובין מה שאנו קוראים אותם היפוך הטוב, כי הכל הוא טוב ולטוב. ובשביל כך נאה המאורע הזה, שאירע לדוד בעת צרתו, שנצל ממנה ע"י המציאות של חוסר הדעה בעולם

12. Tehillim 56:1,11

אֶל־יִוְנָת אֶלֶם רְחוֹקִים-- לְדָוִד מִכָּתָם : 1 For the Leader; upon Jonath-elem-rehokim. [A Psalm] of David; Michtam; when the Philistines took him in Gath.

אֶבְיֹאֵהֶם, אֶהֱלֵל דָּבָר ; בִּיחֹנָה , אֶהֱלֵל דָּבָר . 11 In God--I will praise His word--in the LORD--I will praise His word

13. Rashi, Tehillim 56:1

יונת אלם רחוקים. על עצמו אמר שהיה רחוק מארץ ישראל אצל אכיש והיו אחיו של גלית מבקשים רשות מאכיש להרגו שנאמר הלא זה דוד מלך הארץ (ש"א כ"ח) והוא היה ביניהם כיונה אלמת: yonath elem rehokim: He said this concerning himself, for he was with Achish, far from the land of Israel, and Goliath's brothers were requesting permission from Achish to kill him, as it is said ([I Sam. 21:12](#)): "Is this not David, the king of the land?" And he was among them as a mute dove.

14. Rashi, Tehillim 56:11

באלהים אהלל, בה' אהלל. על מדת הדין ועל מדת הרחמים אהלל:

With God I will praise a word; with the Lord I will praise: For the Divine standard of justice and for the Divine standard of mercy I will praise.

בהיותו בעל היכולת כולם, נתן את האדם במצב של בחירה, הקיימת על אף הידיעה העליונה. בידי האדם ניתנה בחירה אם להיטיב ולקבל שכר או לעשות ההיפך ח"ו ולבוא לידי עונש. לא יוכל אדם להצטדק ולומר: הן ידע השי"ת שאכשל בחטאי, ומדוע יענישני - וזאת משום שהיתה הבחירה ביד האדם, על אף הידיעה העליונה, ואכמ"ל עוד בדברים עתיקים ידועים וברורים.

בשב"ק מצוי היהודי בבחי' 'ידיעה'. כי הנה מציאות חיו אינה עשויה ואינה מושלמת כלל וכלל - ולאחר השבת יזדקק לשוב אליה ולהתמודד עמה כפי מה שהיא בדרגת ה'בחירה' - ואעפ"כ שב"ק רואה אותה כעשויה וכמוגמרת וכאילו אינו חסר כלום; עתה מסתכל על עולמו מצד המבט העליון שבבחי' 'ידיעה'.

הנה מציאות חיי האדם בעוה"ז הינה במצב של בחירה. אמנם הקב"ה יודע היטב את אשר יעשה האדם, הכל גלוי וידוע לפניו, "ידיעה" - ברם מצד האדם נראה כי בידו הבחירה והוא זה המחליט מה יעשה. מצווים אנו מפי בורא העולם - לפעול בחיינו כפי הבחירה, "ובחרת בחיים", ולא להשליך עצמנו תמידית אל מצב הידיעה.

בלב ישראל מאמינים בני מאמינים, מושרשת האמונה הפשוטה שאין סתירה בין הידיעה לבין הבחירה, אלא הדבר הוא מפלאי תמים דעים ית"ש - אשר הוא היודע ואצלו הידיעה - ואעפ"כ,

16. Tehillim 92:1,6-7

א מְזֹמֵר שִׁיר, לְיוֹם הַשַּׁבָּת. 1 A Psalm, a Song. For the sabbath day.

ו מַה-גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה; מְאֹד, עֲמֻקּוֹ מַחְשְׁבֹתֶיךָ. 6 How great are Thy works, O LORD! Thy thoughts are very deep.

ז אִישׁ-בֶּעַר, לֹא יָדָע; וְכֹסֵיל, לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת. 7 A brutish man knoweth not, neither doth a fool understand this.

17. Malbim, Tehillim 92:6

מה גדלו מעשיך ה', מבאר הטעם מדוע חלק ה' את הנהגתו שהוא לפעמים בטבע ופעמים בהשגחה, ומדוע את העולם נתן בלבם עד שלא ימצא האדם תמיד את ההנהגה ההשגחית, ורבים חושבים שהעולם כמנהגו נוהג ושהכל הוא בדרך הטבע, כי זה במחשבה עמוקה, כדי שיהיה מקום לבחירה ולשכר ועונש, שאם היה מעניש הרשע תיכף והיה כל ההנהגה ע"י השגחה גלויה, היו יראים לעשות רע ולא היה בחירה, וז"ש **מעשיך הטבעיים הסדורים הם גדלו**, אבל **מאד עמקו מחשבותיך בזה במה שצפנת הנהגתך ההשגחית שיהיה נעלם ונסתר באופן אשר (ז-ח) איש בער לא ידע ושהכסיל לא יבין כי בפרוץ רשעים כמו עשב הוא כדי להשמדם עד עד**, שהצלחת הרשעים בעוה"ז הוא שעי"ז ישמדו לעד, וזאת לא יבין הבער והכסיל, וזאת עצמו מעומק מחשבות ה' בעולמו שהכסיל לא יבין זאת כדי שיהיה מקום לבחירה ולשכר ועונש:

18. R' Nosson of Breslov, Likutei Halachot, Nefilat Apayim, 4:6

הַתְּנַבְרוּתָם בְּגִלוֹת, עַל־כֵּן דָּוִד הִמְלִיךְ שָׁהִיָּה
שְׂמֵחָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁנִּפְּלָ בְּגִלוֹת בְּיַד
הַסַּטְרָא אַחֲרָא שְׁהֵם הִפְּלִשְׁתִּים, חָנֵּן ה'
אוֹתוֹ בְּעֵצָה הַזֹּאת שֶׁעָשָׂה עֲצָמוּ כְּשׁוֹמְהָ
מִמֶּשׁ וְעָשָׂה מַעֲשֵׂה שְׁטוֹת וְשִׁעוֹן מִמֶּשׁ
וְהוֹרִיד רִירוֹ עַל זְקֵנוֹ וַיְתֵנוּ עַל דְּלֹתוֹת הַשְּׁעַר
וְכו' (שְׂמוּאֵל א כ"א) וְעַל־יְדֵיָּה נִמְלֵט מִיָּדָם, כִּי
עַל־יְדֵי מְלִי דְשְׁטוּתָא דִּיקָא בְּאִים לְתוֹךְ
שְׂמֵחָה שֶׁעַל־יְדֵיָּה נִצְלוּ מֵהֶם, כִּי עֵקֶר
הַהִתְנַבְרוּת עֲלֵיהֶם הוּא עַל־יְדֵי שְׂמֵחָה, וְאִי
אֶפְשָׁר בְּגִלוֹת לְשַׂמַּח כִּי אִם עַל־יְדֵי מְלִי
דְשְׁטוּתָא דִּיקָא (כְּמִבְּאֵר בְּפִינִים).

בְּעֵת שֶׁבָּא דָּוִד בְּיַד הַפְּלִשְׁתִּים בְּגִלוֹת
וְתָפְסוּ אוֹתוֹ וְהִבְיִאוּהוּ לְפָנָי אֲבִימֶלֶךְ
וְרָצוּ לְנַקֵּם בּוֹ, וְרָאָה דָּוִד שְׂאִי אֶפְשָׁר
לְהִתְנַבֵּר עֲלֵיהֶם וְלִצְאֵת מֵהֶם כִּי אִם עַל־יְדֵי
שְׂמֵחָה שֶׁעַל־יְדֵיָּה עֵקֶר הַהִתְנַבְרוּת עַל
הַקְּלָפוֹת וְהַסַּטְרָא אַחֲרָא שְׁהֵם בְּחִינַת
עֲצָבוֹת, אֲבָל בְּעֵת תְּקֵף הַגְּלוֹת שְׂמֵחָתָנְרִין
בְּמִרְיַת הַשְּׁעֵבוֹד וְאִינֵם מְנִיחִים לְשַׂמַּח, וְאִם
כֵּן מֵאִין יָבֹא עֲזָרְנוּ כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִמְלֵט
מִהַסַּטְרָא אַחֲרָא כִּי אִם עַל־יְדֵי שְׂמֵחָה,
וְלְשַׂמַּח אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת מִחֲמַת תְּקֵף

19. Shmuel II, 6:12,16

יב וַיִּגַּד, לְמַלְכֵךְ דָּוִד לֵאמֹר, בְּרַךְ יְהוָה
אֶת־בֵּית עֹבֵד אֲדָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ,
בְּעִבּוֹר, אֲרוֹן הָאֱלֹהִים; וַיִּלְךְ דָּוִד, וַיַּעַל
אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֹבֵד אֲדָם
עִיר דָּוִד--בְּשִׂמְחָה.

12 And it was told king David, saying: 'The LORD hath blessed the house of Obed-edom, and all that pertaineth unto him, because of the ark of God.' And David went and brought up the ark of God from the house of Obed-edom into the city of David with joy.

טז וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה, בָּא עִיר דָּוִד;
וּמִיכַל בַּת־שָׂאוּל נִשְׁקָפָה בְּעֵד הַחֲלוֹן,
וַתִּרְאֵ אֶת־הַמְּלִיךְ דָּוִד מִפְּנֵי וּמִכְרַכְרַךְ
לְפָנָי יְהוָה, וַתִּבֹּז לוֹ, בְּלִבָּהּ.

16 And it was so, as the ark of the LORD came into the city of David, that Michal the daughter of Saul looked out at the window, and saw king David leaping and dancing before the LORD; and she despised him in her heart.

20. Rav Yaakov Moshe Charlop, Mei Maron, Volume 6, Chapter

הַחֻצְפָּה שֶׁבְּעַקְבָּתָא דְּמִשִּׁיחָא הִיא שִׂגְמָה עַל לְבוֹת הַיִּשְׂרָאֵל
יַעֲלוּ מִחֻשְׁבוֹת וְהַרְהוּרִים שְׂאִינֵם לְפִי כְבוֹדוֹ יִתְבַרַךְ, וְהֵם מִתְעוֹרְרִים
רַק לְרַגְלֵי עֲצָבוֹן רוּחַ, וַיֵּשׁ לְדַעַת שְׁלִפְנֵי בּוֹא תוֹר גְּלוֹי כְבוֹד
הַשִּׁי"ת וְשִׂמְחַת ד' בְּמַעֲשָׂיו כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "יְהִי כְבוֹד ד' לְעוֹלָם
יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו" (תְּהִלִּים ק"ד, ל"א), מִתְעוֹרֵר הַהִיפֹךְ מִזֶּה,
הוּא קִדְרוֹת הַשַּׁחַר, וְכֹל הָעוֹלָם מֵלֵא בְּעֲצָבוֹת בְּלֵי הַתְּעוֹרְרוֹת
שִׂמְחָה, וְאִם אִמְנֵם הַסַּטְרָא מִתְגַּבֵּר לְחִיּוֹת חַיִּי שְׁחֹק וְקִלוֹת רֵאשׁ,
גַּם אֵלּוֹ מִעֲצָבוֹן יִסּוּדֵם שֶׁהִצִּיחַ מִפְּתַח אֶת הָאָדָם וְאוֹמֵר לוֹ
"שִׂמַח בַּחֹר בִּילְדוֹתֶךָ וַיִּטִּיבֶךָ לְבַךְ בִּימֵי בַחֲרוּתֶיךָ" (קֵהֶלֶת י"א ט,
ע"י שְׁבַח ס"ג ב), וְזֶהוּ שְׁחֹק מְלַבֵּר וְתוֹגָה מְלַגָּאוּ, וְלִכְּן דּוֹקָא בְּעֵת
הַתְּגַבְרוֹת הַצָּרוֹת הָאִיוֹמוֹת שֶׁל חֲבֵלֵי מִשִּׁיחָא יֵשׁ לְהַתְּאֵמֵךְ בְּשִׂמְחַת
לֵב אִמְתִּית, וּבִזָּה יִמְשִׁיכוּ וַיִּגְלוּ אֶת אוֹר הָאִמוּנָה הַתְּמִימָה וְהַטְּהוּרָה
וְלֹא יִרְחִיבוּ הַהַרְהוּרִים הַבְּלִיתִי נְכוֹנִים לְגִשְׁתֵּן אֶל הַקֹּדֶשׁ וְלְהַפְרִיעַ
בְּעֵד שִׂמְחַת ד' וּמַעֲזוֹ.

בעקבתא דמשיחא כשמתקוממת הרשעה ורוצה להטיל דופי בכל ישראל וביחוד בקדושי הדורות להכניס בהם פקפוקים על קדשי האמונה, זוהי בחינת גוג ומגוג המתיצבים על ד' ועל משיחו — אז ההצלה העקרית היא לציר כי אור ה' חופף על ראשו ועל גופו של כל אחד ואחד מישראל, מבחינת אור המקיף שמפני גדלותו אינו יכול להצטמצם ולהכנס לפנים, ועל ידי זה מגרשים מהם את כל ההרהורים הבלתי נכונים וההסוסים והפקפוקים שאינם אמתיים וכל הטומאות וכחות הרע האחוזים בקדושתם של ישראל הולכים וננסרים על ידי האור המקיף, והקדושה מנצחת על הכל ועם הכל.

21. Shmuel I, 22:1-2

- א** וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם, וַיִּמְלֹט אֶל-מְעֵרַת עַדְלָם; וַיִּשְׁמְעוּ אָחָיו וְכָל-בֵּית אָבִיו, וַיֵּרְדוּ אֵלָיו שָׁמָּה.
- ב** וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל-אִישׁ מְצוּק וְכָל-אִישׁ אֶשֶׁר-לוֹ נֶשֶׁא, וְכָל-אִישׁ מֵר-נַפֶּשׁ, וַיְהִי עֲלֵיהֶם, לְשָׂר; וַיְהִי עִמּוֹ, כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ.
- 1 David therefore departed thence, and escaped to the cave of Adullam; and when his brethren and all his father's house heard it, they went down thither to him.
- 2 And every one that was in distress, and every one that was in debt, and every one that was discontented, gathered themselves unto him; and he became captain over them; and there were with him about four hundred men.

22. Malbim, Shmuel I, 22:2

כל איש מצוק, שיש לו מצוקת נפש פנימיית ו**כל איש אשר לו נשא** רצה לומר מיצר מבחוץ ואלה יעזבו מקומם לבקש ריוח ממצוקת נפש או מצרת הגוף, ו**כל איש מר נפש** בעל כעס וחמה וזה ילך לחרף נפשו בשדה המערכה:

23. Ralbag, Shmuel I, 22:2

ולזה נתקבצו אלו אל דוד עם שכבר נתפרסם להם מטוב הצלחתו מה שהביא לקוות לטוב בהיותם בצלו

24. Bereishit 32:7

- ז** וַיָּשׁבוּ, הַמַּלְאָכִים, אֶל-יַעֲקֹב, לֵאמֹר: בָּאנוּ אֵל-אַחִיךָ, אֶל-עֵשָׂו, וְגַם הֵלֵךְ לִקְרֹאתָךְ, וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.
- 7 And the messengers returned to Jacob, saying: 'We came to thy brother Esau, and moreover he cometh to meet thee, and four hundred men with him.'

25. Gittin 58a

ארבע מאות בתי כנסיות היו בכרך ביתר ובכל אחת ואחת היו בה ארבע מאות מלמדי תינוקות וכל אחד ואחד היו לפניו ארבע מאות תינוקות של בית רבן

There were four hundred synagogues in the city of Beitar, and in every one were four hundred teachers of children, and each one had under him four hundred pupils

26. Shmuel I, 22:5

- ה** וַיֹּאמֶר גַּד הַנְּבִיא אֶל-דָּוִד, לֹא תֵשֵׁב בְּמְצוּדָה-- לָךְ וּבְאֶת-לָךְ, אֶרֶץ יְהוּדָה; וַיֵּלֶךְ דָּוִד, וַיָּבֹא עַרְתָּ.
- 5 And the prophet Gad said unto David: 'Abide not in the stronghold; depart, and get thee into the land of Judah.' Then David departed, and came into the forest of Hereth.

27. Tehillim 56:14

יד כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי, מִמָּוֶת - הֲלֹא רָגַלְי, מִדְּחִי: לְהִתְהַלֵּךְ, לִפְנֵי אֱלֹהִים - בְּאוֹר, הַחַיִּים. **14** For Thou hast delivered my soul from death; hast Thou not delivered my feet from stumbling? that I may walk before God in the light of the living.

28. Rashi, Tehillim 56:14

באור החיים. לשוב לארץ ישראל:

29. Tehillim 23

- א** מִזְמוֹר לְדָוִד: יְהוָה רֹעִי, לֹא אֶחְסָר. **1** A Psalm of David. The LORD is my shepherd; I shall not want.
- ב** בְּנֵאוֹת דְּשָׂא, יַרְבִּיצֵנִי; עַל-מֵי מְנַחוֹת יִנְהַלְנִי. **2** He maketh me to lie down in green pastures; He leadeth me beside the still waters.
- ג** נַפְשִׁי יִשׁוּבָב; יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי-צֶדֶק, לְמַעַן שְׁמוֹ. **3** He restoreth my soul; He guideth me in straight paths for His name's sake.
- ד** גַּם כִּי-אֵלֶךְ בְּגִיא צַלְמוֹת, לֹא-אִירָא רָע כִּי-אֲתֶה עִמָּדִי; שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעֲנֶתְךָ, הִמָּה יִנְחַמְנִי. **4** Yea, though I walk through the valley of the shadow of death, I will fear no evil, for Thou art with me; Thy rod and Thy staff, they comfort me.
- ה** תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי, שְׁלַחֹן נֶגֶד צַרְרִי; דִּשְׁנָתְךָ בְּשֶׁמֶן רֹאשִׁי, כּוֹסֵי רוֹנָה. **5** Thou preparest a table before me in the presence of mine enemies; Thou hast anointed my head with oil; my cup runneth over.
- ו** אֵךְ, טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי-- כָּל-יְמֵי חַיִּי; וְשִׁבְתִּי בְּבַיִת-יְהוָה, לְאָרְךָ יָמִים. **6** Surely goodness and mercy shall follow me all the days of my life; and I shall dwell in the house of the LORD for ever

30. Midrash Tehillim, 23:6

בנאות דשא. מדבר בדוד בשעה שהיה בורח מפני שאול. מה כתיב שם (שמואל-א כב ה) וילך שאול ויבא יער חרת. שהיה מנוגב כחרת והרטיבו הקב"ה מטובו של עולם

31. Rabbi Eliezer Kashtiel

"שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעֲנֶתְךָ הִמָּה יִנְחַמְנִי". מקל יכול לשמש להכאה, ואז הוא נקרא 'שבט', והוא יכול גם להעניק תמיכה, ואז הוא נקרא 'משענת'. במילות הפסוק דוד מביע את אמונתו בכך שבין אם הוא מתגלה באמצעות השבט ובין אם באמצעות המשענת, אותו ד' אחד הוא שעומד מאחורי כל הקורות אותו, וידיעה זו היא מקור לנחמה.

32. Rashi, Tehillim 23:5

דשנת בשמן ראשי. כבר נמשחתי על פיך למלך: